

Kolme tietä.

Elämä on yksi, jakamaton ja ikuinen. Se on samanlaista kaikkialla ja kaikille. Ihmisellä on elämä omassa rinnassaan. Hän ei kuitenkaan elä elämässä, vaan ainoastaan sen varjossa. Ihmisen ymmärrys on sumea, hänen tahtonsa rajoitettu. Hän on pisara meressä, mutta hän ei huomaa merta, vaan ainoastaan oman itsensä. Hän on suljettu kuoreen, joka estää häntä yhtymästä ympärillään olevaan äärettömyyteen ja ikuisuuteen. Tätä kuorta nimitetään ihmisen ajatuksen suhteen tietämättömyydeksi, hänen tahtonsa suhteen itsekkyydeksi. Ajatus on ääretön voima ja tahto on ikuinen mahti, mutta ihmisessä ajatus on tietämätön ja tahto itsekäs.

Mitä on tietämättömyys ja mitä on itsekkyy?

Ihminen on tietämätön, kun hän ei tiedä totuutta. Mikä on totuus? Totuus yhdistää kaikkien ymmärryksen yhdeksi ja tasoittaa hairahdukset. Elämä on yksi eikä kenenkään erityistä omaisuutta, mutta ihminen uskoo elämän olevan hänen. Hänen ajatuksensa puuhailee oman minän huolehtimisessa sensijaan, että kohdistaisi huomionsa äärettömyyteen. Se kaivautuu harhojen mutaan sensijaan, että oleilisi todellisuuden aurinkoisissa avaruuksissa. Ja se pakenee kalman laaksoon sensijaan, että etsisi turvapaikkansa elämän kukkuloilta. Se ei näe totuutta.

Ihminen on itsekäs, kun ei hän tahdo hyvää. Mikä on hyvä? Se, joka yhdistää kaikkien tahdon yhdeksi ja sovittaa riitaisuudet. Vapaus on yksi, elämän oma vapaus eikä kenenkään etuoikeus, mutta ihminen uskoo olevansa vapaa rajoittuneisuudessaan. Hän tahtoo sentähden sitä, mikä on mieluista hänen omalle persoonalleen sensijaan, että tavoittelisi ikuista. Hänen tahtonsa sotkeutuu himojen verkkoon sensijaan, että vapautuisi järjen henkeen. Ja se syöksyy kadotuksen kuiluun sensijaan, että valtavin siivenlyönnein kohoaisi hyvyyden ikuisiin taivaiisiin. Se ei tahdo rakkautta.

Mutta elämän totuus on yksi, ja elämän tahto on yksi. Sentähden tulevat kaikki ihmiset pelastumaan. Tietämättömyyden sumut haihtuvat, ja itsekkyyden aitaukset luhistuvat. Ihminen yhdistyy alkuperäänsä, löytää ajatuksessaan totuuden, tahdossaan rakkauden ja muuttuu yhdeksi itse Elämän kanssa.

Kolme tietä vie hänet päämäärään. Kaksi ensimmäistä ovat luontoa, kolmas on taidetta.

Ensimmäinen on Totuuden tie.

Oman olemuksensa nojalla ihminen tuntee vastenmielisyyttä valhetta kohtaan ja vastustamatonta vetäymystä oikean ja toden puoleen. Kuten hän rakastaa hyvää, ruumiillista näkökykyä eikä silmiä, jotka ovat hämärät, sokeat tai katsovat kieron, haluaa hän myös, että hänen ymmärryksensä, joka on sielun silmä, on oleva kirkas ja totuudelle avonainen. Niinkuin ruumiillinen silmä terästyy ja saavuttaa luotettavuutensa alituisen ja päivittäisen harjoituksen kautta, teroittuu ja harjaantuu ihmisen

ymmärrys alituisessa kosketuksessa moninaisten ja monenlaisten kokemusten parissa elämän koulussa.

Aluksi on ymmärrys ihmisen persoonallisen minän talutusnuorassa, tyydyttäen sen vaatimuksia, nautintoja, onnea. Täten se kuitenkin vie omistajansa siihen moraalisten ja fyysillisten ristiriitojen yhteiskunnalliseen vyhtiin, joka on luonnollisena tuloksena siitä, että ei yksi, vaan tuhannet taistelevat persoonallisen hyvinvoinnin puolesta, ja muodostaa itselleen loogillisen teorian toisensa perään puolustaakseen omaa elämäänsä ja löytääkseen siinä totuuden. Ja koska maalliset kärsimykset vähitellen hiovat pois ihmisen itsekkyyttä, tunkeutuu hänen älynsäkin enemmän ja enemmän totuuden valoa, niin että hän vihdoin havaitsee kaikkien omien järkihavittelujensa arvottomuuden. Silloin luopuu hänen väsynyt ajatuksensa kaikista teorioista ja ylenty Totuuden omaan, jumalalliseen järkeen.

Tietämättömyys on hävitetty, ja ihminen on pelastunut tiedon avulla.

Tämä on ensimmäinen tie.

Toinen on Rakkauden tie.

Oman olemuksensa nojalla ihminen tuntee vastenmielisyyttä pahuuteen ja vihaan, mutta vaistomaista vetäymystä rakkauteen ja hyvyteen. Niinkuin hän rakastaa tervettä ruumista ja terveitä jäseniä, joilla hän voi tuntea ja liikkua esteettömästi, hän myös ihailee hyvää ja voimakasta tahtoa, rohkeutta, uutteruutta, valtaa ja vapautta. Kuten lihakset karaistuvat ja hermot terästyvät päivittäisen, ruumiillisen harjoittelun avulla, niin kehittyy ja vahvistuu tahtokin elämän koulun vastuksellisten olosuhteitten painostuksesta.

Aluksi ihmisen tahto antautuu hänen pyyteittensä palvelukseen ja suuntaa toimintansa oman minän oikkujen ja toiveiden tyydyttämiseen, mutta koska hän täten joutuu taisteluun toisten samanlaisten tahtojen kanssa, kohtaavat häntä surut, huolet ja kärsimykset, jotka jyrivät hänen itsekkyyttään, kunnes hän väsyä siihen. Jonkun hyvän työn on hän myös aina tehnyt sydämensä vaistosta. Ja mitä enemmän hänen itsekkyytensä kuluu pois, sitä enemmän levittää hän ympärilleen hyvyyden lämpöä. Hän rakentelee taivaallisia siltoja omansa ja toisten sielujen välille. Vihdoin nousee päivä, jolloin kaikki se hyvä, minkä hän on tehnyt, palaa hänen itsensä luo ja murtaa viimeisen jätteen siitä itsekkyyden kuoresta, joka oli häntä kahlehtinut. Silloin hän on vapautettu henki, joka tuntee yhteytensä ja yhteenkuuluvaisuutensa kaikkeen ympärillä olevaan, ja pyhittää tietoisena puhdistuneen tahtonsa Rakkauden palvelukseen.

Itsekkyys on kukistettu. Ihminen on pelastunut laupeuden avulla.

Tämä on toinen tie.

Nämä ovat kaksi tietä, mutta mitä enemmän ne lähestyvät päämäärää, sitä enemmän sulautuvat ne yhdeksi. On ihmisiä, joilla äly näyttää kehittyneen sydämen hyvän tahdon kustannuksella, ja on tapana toiselta puolen väittää, että hyvyys on typerää, mutta on lohduttavaa tietää että täydellisessä ihmisessä ymmärrys ja tahto ovat yhtä, vaikka kumpikin on saavuttaneet korkeimman mahdollisen kehityksen.

Kuitenkaan eivät kaikki ihmiset vaella näitä luonnon osoittamia teitä. Monen mielestä ne ovat liian pitkäällisiä, liian mukavia ja liian yksitoikkoisia. Ja tämän lajin ihmisille on olemassa kolmas tie.

Tämä kolmas on Kauneuden tie. Sitä voitaisiin myös nimittää vapaan tahdon tai järjen tai sisäiseksi eli salatuksi tieksi. Sillä ihminen vaeltaa kolmatta tietä, kun hän on tietoinen molemmista toisista. Mitä näet sisältää kauneuden käsite? Nimitämme kauniiksi sitä, mikä herättää mieluisia tunteita meissä, vetää meitä puoleensa ja loihtii esiin kaipuunme. Mutta kun tulemme tietoisiksi elämän päämäärästä ja niistä teistä, jotka „johtavat Jumalan luo“, vaikuttaa se meihin niinkuin kauniin ilmestyksen näkeminen, ja me tunnemme kaihoa siihen täydelliseen Elämään, joka viittoon meille etäisyydestä.

Epäilemättä kehitys on kaikkialla toimiva olemassaolon laki, ja epäilemättä kantavat sen mahtavat tulva-aallot ihmisyksilöt ennemmin tai myöhemmin Elämän rantamille. Ihminen ei ole kuitenkaan pakotettu tolkkottomasti harhailemaan harhojen merellä murtuneitten toiveitten ja rikottujen valojen sirpaleiden keskellä odotellessaan suotuisaa tuulta, joka veisi hänet pelastavalle rannikolle; hänellä on uimiskyky, ja jos hän kuuntelee tarkasti, kuulee hän niiden rohkaisevia huutoja, jotka jo ovat päässeet rannikolle ja nyt työntävät veneitä vesille tullakseen auttamaan hädänalaisia veljiään. Toivon elähyttämänä ja huutojen rohkaisemana näkee hän näyssä etäisen maan ja ponnistaa voimansa äärimmilleen. Ja juuri kun hän tuntee niiden loppuvan, pelastavat *veljet hänet* veneeseensä.

Ihminen on järkiolento, ja tämän korkeamman luontonsa nojalla, joka on hänelle lahjoittanut myös omantunnon eli tahdon kompassin, on hän onnen, ilon, rauhan ja rakkauden kaipuun täyttämä, siis kaiken sen, joka näyttää olevan pannaanjulistettu niistä itsekkäistä olosuhteista, jotka vielä vallitsevat maailmassa. Hän ei tiedä tämän kaipuunsa alkuperää, ja kun hän näkee kauneimpien unelmiensa raunioituvan, luulee hän, että elämän kulku on sellaista ikuisesti ja että maailmankaikkeutta johtavat tieteellisen kuivat ja sydämettömät lait. Hän ei havaitse, että syy ei ole ulkopuolella, vaan hänessä itsessään ja että hänen oma älyttömyytensä, hänen oma itsekkyytensä rakentaa muurit hänen kaipuunsa ihanteitten ja niiden toteutumisen välille.

Mutta, kun hän tulee tietoiseksi itsestään järkiolentona, tietoiseksi mahdollisuuksistaan ja tehtävistään, silloin hän älyää, että jaloin hänessä on myös todellisinta, että lapsen ja nuorukaisen kauneimmat unelmat myös olivat todenperäisintä ja parhainta. Hän vaipuu autuaaseen haltiotilaan havaitessaan, että Elämä, Jumala, Suuri Läsnäolo, lopulta rakastaa juuri sitä, mitä hän yksinkertaisina hetkinään on nimittänyt pyhimmäkseen, vaikka järkevinä hetkinään taasen hupsuimmakseen, mutta joka enemmän kuin mikään mun maan päällä on antanut hänelle sitä onnea ja iloa, mikä on eroittamattomasti yhdistetty kauneuteen.

Hän muuttuu uudestaan lapseksi. Hänen kaipuunsa on tullut tietoiseksi, ja täydellisesti uskoen korkeamman, luontonsa jumalalliseen syntyperäioikeuteen

suuntaa hän mielensä siihen elämään, missä kauneus on toteutettu. Hän etsii sitä totuutta, joka on valistava hänen järkensä, ja sitä rakkautta, joka on lämmittävä hänen tahtoaan, ja hän on astunut tielle, jossa ihminen ei enää ole halujen ja pikkumaisuuden uhmailevien vaatimusten orjana, vaan jumalihmisenä käyttää mahtiaan ja ylvästä oikeuttaan kaiken sen yli, mikä on itserakasta ja katoavaa.

Tämä on rukouselämää, sillä ajatella koko sielullaan on rukoilla. Tämä on elämää jumalanpalvonnassa, sillä tahtoa koko sielunsa voimalla on palvella jumalaa. Tämä on täytyneitten haaveitten elämää, sillä ajatella ja tahtoa totuutta ja rakkautta koko sielustaan on vaeltaa voitokkaasti maailman läpi.

Tämä on sitä elämää, jossa ihminen ottaa kohtalonsa omiin käsiinsä. Tällä tiellä saavuttaa hän päämäärän pikemmin kuin toisilla. Sillä hän liittää oman voimansa luonnon voimaan. Ja kerran valkenee päivä, jolloin hän on täydellinen tiedossa, täydellinen rakkaudessa.

Kahleensa hän on katkonnut, ja pelastetuksi hän on tullut uskonsa kautta.

Tämä on kolmas tie.

Tulevaisuuden uskonto on sitä julistava. Tulevaisuus on se aika, jolloin ihminen ei ole tietoinen vain maailmankaikkeuden ilmiöistä, vaan myös niiden luojasta, Elämästä. Tulevaisuuden uskonto on Järjen uskonto.

Pekka Ervast.
(Framtidens religion 1900)
Suom. J. K. S.